

щодо протидії мобінгу № 4306. Законопроектом пропонується внести чітке визначення самого поняття «мобінг» та визначити адміністративну відповідальність у вигляді накладання штрафу або громадських робіт.

Проте цей законопроект не був підтриманий. І на сьогоднішній день законодавчо не визначені норми, що встановлювали б відповідальність за мобінг, а отже це питання залишається відкритим й до тепер, тоді як лише шляхом наслідування міжнародного досвіду й вдосконалення юридичних механізмів можна досягти якісних змін щодо вирішення проблеми мобінгу в Україні.

Література:

1. Що таке мобінг і які його наслідки? URL: <https://korostenskar-da.gov.ua/news/1607671229>.
2. Правове регулювання мобінгу: національний та міжнародний досвід. URL: <http://jurfem.com.ua/pravove-reguluvannya-mobingu>.
3. Шамшієва А. В., Юричка Ю. І. Мобінг як форма прояву міжособистісного конфлікту в організації. *Психологопедагогічні проблеми особистості та суспільства*: матеріали міжн. науково-практ. конф. (20 лютого 2014 р., м. Дніпро). С. 112-114.
4. Коляда Т. А. Мобінг у трудових (службово-трудовах) відносинах: до постановки проблеми. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 2 (49). С. 270.
5. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>.

СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА ЕЛЕКТРОННИХ ЦИФРОВИХ ДОКАЗІВ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Олениченко О. В.

*магістр 1 року навчання юридичного факультету
Національного університету біоресурсів та природокористування
України*

Науковий керівник: Пушкар М. В.

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного
та господарського права
м. Київ, Україна*

На сьогоднішній день ми можемо спостерігати, як електронні докази використовуються в судочинстві, але не треба забувати, що вони потребують удосконалення процедури збирання та дослідження

електронних доказів у судовому процесі з метою уникнення будь-яких технічних помилок.

Відповідно до ч. 1 ст. 100 ЦПКУ, де вказано електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (в тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші дані в електронній формі. Такі дані можуть зберігатися, зокрема, на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах тощо), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі (в тому числі в мережі Інтернет) [1].

Також до ч. 2 ст. 100 ЦПКУ, де електронні докази подаються в оригіналі або в електронній копії, засвідченій електронним цифровим підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис». Законом може бути передбачено інший порядок засвідчення електронної копії електронного доказу [1].

Потрібно зазначити, що учасники справи мають право подавати електронні докази в паперових копіях, посвідчених у порядку, передбаченому законом.

Паперова копія електронного доказу не вважається письмовим доказом.

Учасник справи, який подає копію електронного доказу, повинен зазначити про наявність у нього або іншої особи оригіналу електронного доказу.

Якщо подано копію (паперову копію) електронного доказу, суд за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи може витребувати у відповідної особи оригінал електронного доказу. Якщо оригінал електронного доказу не подано, а учасник справи або суд ставить під сумнів відповідність поданої копії (паперової копії) оригіналу, такий доказ не береться судом до уваги [2, с. 4].

Згадування про електронні докази міститься серед таких джерел доказів як документи, але торкається вказаного питання лише поверхнево. Законодавець визначив, що до числа документів, за умови наявності в них відомостей, можуть належати: матеріали фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інші носії інформації (у тому числі електронні) [3, с. 3].

Сутність електронних доказів пізнається через їх характерні ознаки, які полягають у відсутності матеріальної форми, наявності тісного взаємозв'язку із технічним носієм інформації, легко піддаються знищенню, при цьому можуть вільно переміщатись за допомогою телекомунікаційних мереж. Внаслідок особливої правової природи та власних специфічних ознак електронний доказ займає самостійне місце на рівні із письмовими та речовими доказами [5, с. 6].

Потрібно не забувати, що електронні докази входять до предмета, як дослідження так цивільної процесуальної і кримінальної процесуальної теорії доказування.

Дослідивши практичні проблеми застосування електронних доказів в цивільному судочинстві можемо зробити висновок, що в умовах швидкого темпу розвитку комп'ютерних технологій та з появою різноманітної кількості нових програм, інформацію в електронній формі дедалі легше підробити, спотворити або навіть знищити, що унеможливить або суттєво утруднить процес дослідження та оцінки електронних доказів судом. Внаслідок цього, суд може прийняти до уваги недостовірний доказ і неправильно встановити обставини справи. Дана проблема лише частково врегульована ЦПК шляхом закріплення такої підстави для перегляду справи за нововиявленими обставинами як фальшивість електронних доказів. Однак, у ЦПК не міститься механізму захисту електронних доказів від підробки або знищення. Частково це може бути здійснено за допомогою інституту забезпечення доказів.

Можемо відмітити, що з подальшим рухом науково-технічного прогресу будуть з'являтися не лише нові джерела електронної доказової інформації, а й абсолютно нові категорії доказів.

Література:

1. Цивільний процесуальний кодекс України : від 18.03.2004 № 1618-IV [Електронний ресурс] / Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
2. Вернидубов І.; Белікова, С. Електронні докази: поняття, особливості та проблеми щодо їх дослідження судом. *Evropsky politicky a pravni diskurz*, 2018, 5, Iss. 2: 299-305.
3. Павлова Ю. С. Поняття та правова природа електронних доказів в теорії цивільного процесуального права / Ю. С. Павлова // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / редкол.: В. В. Завальнюк (голов. ред.) [та ін.]. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – Вип. 79. – С. 102-109.
4. Павлова Ю.С. Електронні докази в умовах COVID-19. Новели цивільного процесуального законодавства: докази та доказування: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 вересня 2020 р.); за заг. ред. Н. Ю. Голубєвої. Одеса: Фенікс, 2020. С. 54-58. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/13083>
5. Петренко В.С. Електронні докази як елемент інформаційних технологій у цивільному судочинстві. Молодий вчений. 2018. № 1. С. 111–115.
6. Пушкар М.В. Електронні докази як один із способів доказування в цивільному судочинстві. Право. Людина. Довкілля. 2019. № 4. С.115-120.